UCHWAŁA
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

z dnia 12 października 2015 r.

w sprawie wytycznych dla okręgowych komisji wyborczych, dotyczących wykonywania zadań związanych z ustalaniem wyników głosowania i wyników wyborów oraz trybu i zasad powoływania pełnomocników okręgowych komisji wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych na dzień 25 października 2015 r.

Na podstawie art. 161 § 1 i art. 173 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112, z późn. zm. [1)]) Państwowa Komisja Wyborcza uchwala, co następuje:

§ 1. Ustala się wytyczne dla okręgowych komisji wyborczych, dotyczące wykonywania zadań związanych z ustalaniem wyników głosowania i wyników wyborów oraz trybu i zasad powoływania pełnomocników okręgowych komisji wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych na dzień 25 października 2015 r., stanowiące załącznik do uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Wojciech Hermeliński

[1)] Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 26, poz. 134, Nr 94, poz. 550, Nr 102, poz. 588, Nr 134, poz. 777, Nr 147, poz. 881, Nr 149, poz. 889, Nr 171, poz. 1016 i Nr 217, poz. 1281, z 2012 r. poz. 849, 951 i 1529 oraz z 2014 r. poz. 179, 180 i 1072 oraz z 2015 r. 1043, 1044 i 1045.

Załącznik do uchwały
Państwowej Komisji Wyborczej
z dnia 12 października 2015 r. (poz.)

WYTYCZNE DLA OKRĘGOWYCH KOMISJI WYBORCZYCH, DOTYCZĄCE WYKONYWANIA ZADAŃ ZWIĄZANYCH Z USTALANIEM WYNIKÓW GŁOSOWANIA I WYNIKÓW WYBORÓW ORAZ TRYBU I ZASAD POWOŁYWANIA PEŁNOMOCNIKÓW OKRĘGOWYCH KOMISJI WYBORCZYCH W WYBORACH DO SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ I DO SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ, ZARZĄDZONYCH NA DZIEŃ 25 PAŹDZIERNIKA 2015 r.

1. Zadania przed dniem głosowania i w czasie głosowania

Okręgowa komisja wyborcza powinna ustalić szczegółowy plan działań wykonywanych w dniu poprzedzającym dzień głosowania i w dniu głosowania oraz zasady współdziałania z komisjami obwodowymi, z wójtami (burmistrzami i prezydentami miast) na obszarze swojej właściwości oraz ze służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo i ład publiczny. W szczególności należy uwzględnić ewentualną potrzebę pilnego wydrukowania i dostarczenia do obwodów głosowania obwieszczeń informujących o zmianach na liście kandydatów, ustalić dyżury w gminach, telefony i faksy kontaktowe (ewentualnie adresy e-mailowe), zapewnić środki transportu, zastępcze źródła oświetlenia siedzib komisji wyborczych, a także źródła dopływu energii elektrycznej, zwłaszcza w siedzibie okręgowej komisji wyborczej.
W dniu poprzedzającym dzień głosowania i w dniu głosowania niezbędne jest pełnienie dyżurów przez członków okręgowej komisji wyborczej w celu rozstrzygania spraw związanych z wyborami, np. podjęcia uchwały o skreśleniu kandydata bądź unieważnieniu rejestracji listy, a także rozpatrywania skarg, udzielania pomocy i podejmowania niezbędnych działań w razie zaistnienia nieprzewidzianych sytuacji. Okręgowe komisje rozpatrują te sprawy niezwłocznie i podejmują stosowne uchwały.
Okręgowa komisja wyborcza, dokonując w dniu głosowania skreślenia nazwiska

kandydata na posła z zarejestrowanej listy bądź skreślenia nazwiska kandydata na senatora z przyczyn wskazanych w art. 222 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112, z późn. zm.), zwanej dalej „Kodeksem wyborczym", lub unieważniając rejestrację listy kandydatów na posłów z przyczyny wskazanej w art. 222 § 3 Kodeksu wyborczego, sporządza obwieszczenie o dokonanych skreśleniach bądź unieważnieniu rejestracji listy i podaje je do publicznej wiadomości na obszarze właściwego okręgu wyborczego. Treść obwieszczenia komisja okręgowa przekazuje niezwłocznie obwodowym komisjom wyborczym, w celu wywieszenia w lokalu wyborczym informacji o skreśleniu lub unieważnieniu. Wraz z obwieszczeniem należy przekazać komisjom obwodowym informację o sposobie sporządzenia protokołów głosowania. W takiej sytuacji unieważnioną listę lub skreślone nazwisko kandydata pozostawia się w odpowiedniej części protokołu głosowania w obwodzie, czyniąc w miejscu przeznaczonym na wpisanie liczby głosów stosowną adnotację: „unieważniona" lub „skreślony". Należy także przypomnieć obwodowej komisji wyborczej o zasadach ustalania ważności głosu w takiej sytuacji, wskazanych w wytycznych Państwowej Komisji Wyborczej dla obwodowych komisji wyborczych.

W dniu wyborów nie jest dopuszczalne unieważnienie rejestracji listy kandydatów lub rejestracji kandydata na senatora z powodu rozwiązania komitetu wyborczego, o którym mowa w art. 101 § 1 i 3 Kodeksu wyborczego.

Niezbędne jest zapewnienie pełnienia dyżurów przez pracowników urzędów gmin w godzinach otwarcia lokali wyborczych, w celu udzielania obwodowym komisjom wyborczym informacji, o których mowa w art. 51 § 2 pkt 2 Kodeksu wyborczego.

2. Powołanie pełnomocników okręgowej komisji wyborczej

Okręgowa komisja wyborcza, zgodnie z art. 173 Kodeksu wyborczego, powołuje w gminach swoich pełnomocników. Do zadań pełnomocnika należy przyjmowanie protokołów głosowania od obwodowych komisji wyborczych oraz sprawdzenie danych w systemie informatycznym, gdy komisja obwodowa korzystała z obsługi informatycznej lub wprowadzenie danych do systemu, gdy komisja obwodowa nie miała zapewnionej

obsługi informatycznej. W tym ostatnim przypadku pełnomocnik dokonuje też sprawdzenia zgodności arytmetycznej wyników głosowania w obwodzie na listy kandydatów na posłów i na kandydatów na senatora. Sprawdzenia tego dokonuje on zgodnie z warunkami zgodności arytmetycznej wyników głosowania w obwodzie w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, stanowiącymi załącznik do niniejszych wytycznych.

W gminach do 20 obwodów może być powołany jeden pełnomocnik, a w gminach, w których utworzono większą liczbę obwodów głosowania – jeden lub więcej pełnomocników; ich liczba powinna być dostosowana do liczby obwodów i warunków komunikacyjnych.

Okręgowa komisja wyborcza powołuje pełnomocników spośród pracowników samorządowych gminy, powiatu lub województwa, pracowników urzędów wojewódzkich bądź spośród innych osób wskazanych przez dyrektora właściwej delegatury Krajowego Biura Wyborczego. Powołanie pełnomocników następuje w drodze uchwały.

Siedziby pełnomocników komisja ustala w porozumieniu z wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta). Siedziba pełnomocnika powinna znajdować się w rejonowym punkcie odbioru protokołów.

Warunki techniczno-materialne wykonania zadań pełnomocnika zapewnia wójt (burmistrz, prezydent miasta) jako zadanie zlecone gminie (art. 156 § 1 Kodeksu wyborczego). Wydatki z tym związane pokrywane są ze środków przeznaczonych na przeprowadzenie wyborów.

Niezbędne jest, aby w siedzibie pełnomocnika znajdował się telefon umożliwiający kontakt z obwodowymi komisjami wyborczymi i okręgową komisją wyborczą oraz wykaz wszystkich objętych właściwością pełnomocnika obwodowych komisji wyborczych z ich numerami, adresami i numerami telefonów. W wykazie odnotowuje się godziny dostarczenia pełnomocnikowi protokołów głosowania. Pełnomocnikowi zapewnia się także komplet obwieszczeń o skreślonych kandydatach i unieważnionych listach kandydatów, wykaz liczby osób uprawnionych do głosowania według obwodów głosowania, a także druki pokwitowania odbioru przez pełnomocnika doręczonych

mu protokołów głosowania w obwodzie: na listy kandydatów na posłów i na kandydatów na senatora.

Pełnomocnik powinien być wyposażony w komputer zapewniony przez urząd gminy, umożliwiający sprawdzenie zgodności arytmetycznej ustalonych wyników głosowania w obwodzie. Służy do tego wyłącznie oprogramowanie zaakceptowane przez Państwową Komisję Wyborczą, dostarczone przez Krajowe Biuro Wyborcze.

Osoba powołana przez okręgową komisję wyborczą na pełnomocnika jest wynagradzana za wykonanie zadań na podstawie umowy zlecenia zawieranej z zainteresowanym przez dyrektora właściwej delegatury Krajowego Biura Wyborczego.

3. Przekazanie protokołów głosowania przez obwodowe komisje wyborcze

Okręgowa komisja wyborcza ustala sposób przyjmowania protokołów głosowania z obwodów i informuje o tych ustaleniach przewodniczących obwodowych komisji wyborczych i pełnomocników, o których mowa w pkt 2.

Protokoły są dostarczane przez przewodniczących obwodowych komisji wyborczych lub ich zastępców do rejonowych punktów odbioru protokołów.

Siedziby rejonowych punktów odbioru protokołów należy lokalizować w urzędach miast i gmin, urzędach dzielnic, a w szczególnych przypadkach – w innych budynkach organów administracji samorządowej. Rejonowy punkt odbioru może być usytuowany w siedzibie okręgowej komisji wyborczej.

W punktach rejonowych protokoły odbierane są w zapieczętowanych kopertach, za pokwitowaniem, przez pełnomocnika okręgowej komisji wyborczej lub osobę przez niego pisemnie upoważnioną. Odebrane protokoły, bez otwierania kopert, są niezwłocznie dostarczane okręgowej komisji wyborczej. Przy czynnościach przekazywania kopert z protokołami w punktach rejonowych oraz w czasie ich transportu mogą być obecni mężowie zaufania wyznaczeni do obwodowych komisji wyborczych oraz obserwatorzy międzynarodowi. Konieczne jest zapewnienie dyżuru i łączności z członkami obwodowych komisji wyborczych do czasu stwierdzenia przez okręgową komisję wyborczą, że protokół głosowania został sporządzony prawidłowo,

i powiadomienia o tym dyżurującego członka komisji obwodowej.

Pełnomocnik komisji okręgowej odbiera za pokwitowaniem doręczone mu przez obwodową komisję wyborczą zaklejone koperty zawierające protokół głosowania w obwodzie na listy kandydatów na posłów oraz protokół głosowania w obwodzie na kandydatów na senatora.

Ponadto, jeżeli komisja obwodowa miała obsługę informatyczną, w osobnej kopercie przekazuje ona pełnomocnikowi nośnik elektroniczny (jeżeli nie miała możliwości transmisji danych z protokołów) oraz raport ostrzeżeń (jeżeli został sporządzony).

Każda z komisji doręcza pełnomocnikowi również podpisane przez wszystkich członków komisji uczestniczących przy ustalaniu wyników głosowania kopie protokołu głosowania w obwodzie na listy kandydatów na posłów oraz protokołu głosowania w obwodzie na kandydatów na senatora. Pełnomocnik w pierwszej kolejności sprawdza, czy ewentualni kandydaci skreśleni zostali w kopiach protokołów oznaczeni jako skreśleni, a unieważnione listy jako unieważnione.

4. Postępowanie pełnomocnika okręgowej komisji wyborczej w przypadku stosowania systemu informatycznego

Na podstawie kopii protokołów przekazanych przez komisję obwodową pełnomocnik komisji okręgowej sprawdza formalną poprawność sporządzenia protokołów, tj. czy prawidłowo wpisano numer okręgu i numer obwodu, a także kod terytorialny gminy, czy dane o liczbie uprawnionych do głosowania są identyczne w obu protokołach (Sejm, Senat), czy protokoły są podpisane przez wymaganą liczbę członków komisji (co najmniej przez połowę składu komisji, w tym jej przewodniczącego lub zastępcę) i czy są opatrzone właściwą pieczęcią, a także czy właściwy kod kreskowy i symbol kontrolny jest na każdej stronie obu protokołów. Następnie, po wczytaniu elektronicznej wersji protokołów porównuje dane tam zawarte z danymi znajdującymi się w przekazanych mu kopiach protokołów.

W przypadku stwierdzenia przez pełnomocnika nieprawidłowości, przekazuje on nienaruszone koperty zawierające protokoły głosowania, w sposób wcześniej uzgodniony,

komisji obwodowej w celu ich usunięcia. O sposobie usunięcia nieprawidłowości komisja obwodowa zawiadamia telefonicznie pełnomocnika i po uzyskaniu potwierdzenia, że nieprawidłowości usunięto, **poprawia protokół lub protokoły. Następnie, gdy nieprawidłowości dotyczyły danych wprowadzanych do systemu informatycznego, komisja obwodowa drukuje oba protokoły (protokół głosowania na listy kandydatów na posłów i protokół głosowania na kandydatów na senatora), nawet jeżeli zmiany wprowadzono tylko w jednym z nich.** Po otrzymaniu poprawionych kopii protokołów pełnomocnik sprawdza, czy nieprawidłowości usunięto i potwierdza poprawność ustalonych wyników.

Jeżeli komisja obwodowa nie miała możliwości transmisji danych liczbowych z protokołów do komisji okręgowej, pełnomocnik dokonuje – o ile posiada taką możliwość – transmisji tych danych do komisji okręgowej. Przy czym zgodność danych przesyłanych przez pełnomocnika z danymi zawartymi w protokołach głosowania przyjętych przez komisję uwierzytelnia kodem jednorazowym przewodniczący komisji obwodowej. Jeśli pełnomocnik również nie miał możliwości transmisji danych, okręgowej komisji dostarcza się dodatkowo nośnik z zapisanymi danymi z protokołów.

Jeżeli komisja obwodowa nie korzystała ze wspomagania informatycznego, pełnomocnik wprowadza do systemu informatycznego dane z protokołów, na podstawie dostarczonych mu kopii protokołów. Następnie sprawdza on szczegółowo arytmetyczną zgodność danych w zakresie określonym w załączniku do niniejszych wytycznych.

W przypadku stwierdzenia błędów pełnomocnik **drukuje zestawienie błędów** i przekazuje je (wraz z nienaruszoną kopertą zawierającą protokół głosowania bądź z kopertami zawierającymi protokoły głosowania), w sposób wcześniej uzgodniony, komisji obwodowej **w celu usunięcia błędów**.

W przypadku wystąpienia jedynie ostrzeżeń pełnomocnik drukuje raport ostrzeżeń i przekazuje go komisji obwodowej (wraz z nienaruszoną kopertą zawierającą protokół głosowania bądź z kopertami zawierającymi protokoły głosowania) w celu przeanalizowania ich i – w razie stwierdzenia ich zasadności – dokonania korekty danych liczbowych w protokole (protokołach). Jeżeli komisja, po analizie ostrzeżeń,

dojdzie do wniosku, że dane liczbowe są prawidłowe, powinna wpisać swoje stanowisko na wydruku raportu ostrzeżeń.

O sposobie sprostowania błędów arytmetycznych komisja obwodowa zawiadamia telefonicznie pełnomocnika i po uzyskaniu potwierdzenia, że błędy usunięto, **poprawia protokół (protokoły).**

Po otrzymaniu poprawionej kopii protokołu (protokołów) pełnomocnik sprawdza, czy błędy usunięto i potwierdza poprawność ustalonych wyników.

Jeżeli system nie sygnalizował niezgodności arytmetycznych lub zostały one usunięte, pełnomocnik przesyła dane z protokołów głosowania do komisji okręgowej. Przewodniczący komisji obwodowej uwierzytelnia kodem jednorazowym zgodność danych przesyłanych przez pełnomocnika z danymi zawartymi w protokołach głosowania przyjętych przez komisję. Pełnomocnik drukuje kopie protokołów głosowania i raport ostrzeżeń (jeśli został wygenerowany), które, po podpisaniu przez przewodniczącego komisji obwodowej, są przekazywane komisji okręgowej wraz z protokołami głosowania sporządzonymi przez komisję obwodową. Jeśli pełnomocnik nie miał możliwości transmisji danych, komisji okręgowej dostarcza się dodatkowo nośnik z zapisanymi danymi z protokołów.

5. Postępowanie pełnomocnika okręgowej komisji wyborczej w przypadku braku możliwości zastosowania systemu informatycznego

Na podstawie kopii protokołów przekazanych przez komisję obwodową pełnomocnik sprawdza formalną poprawność sporządzenia protokołów, tj. czy prawidłowo wpisano numer okręgu i numer obwodu, a także kod terytorialny gminy, czy dane o liczbie uprawnionych do głosowania są identyczne w obu protokołach (Sejm, Senat), czy protokół jest podpisany przez wymaganą liczbę członków komisji (co najmniej przez połowę składu komisji, w tym jej przewodniczącego lub zastępcę) i czy jest opatrzony właściwą pieczęcią, a także czy są parafy wszystkich członków komisji obecnych przy sporządzaniu protokołu na każdej – poza stroną z podpisami – stronie protokołu.

Następnie, pełnomocnik sprawdza szczegółowo arytmetyczną zgodność danych, w sposób ustalony przez komisję okręgową. Dopuszczalne jest użycie w tym celu dostępnych narzędzi informatycznych. Przy sprawdzaniu zgodności arytmetycznej stosuje się kryteria określone w załączniku do niniejszych wytycznych.

Pełnomocnik po stwierdzeniu, że dane liczbowe podane w kopiach protokołów pod względem ich arytmetycznej zgodności zostały ustalone prawidłowo, niezwłocznie potwierdza to ustnie komisji obwodowej. Fakt ten pełnomocnik odnotowuje na przekazanych mu przez komisję obwodową kopiach protokołów, czyniąc adnotację o dacie i godzinie wykonanych czynności potwierdzoną swoim podpisem.

W przypadku stwierdzenia błędów (naruszeń warunków określonych w pkt 1 załącznika do niniejszych wytycznych) pełnomocnik **wskazuje je na piśmie i** (wraz z nienaruszoną kopertą zawierającą protokół głosowania bądź z kopertami zawierającymi protokoły głosowania) **przekazuje**, w sposób wcześniej uzgodniony, komisji obwodowej **w celu usunięcia błędów**.

W przypadku wystąpienia naruszeń warunków określonych w pkt 2 załącznika do niniejszych wytycznych, pełnomocnik wskazuje je na piśmie i przekazuje komisji obwodowej (wraz z nienaruszoną kopertą zawierającą protokół głosowania bądź z kopertami zawierającymi protokoły głosowania) w celu przeanalizowania ich i – w razie stwierdzenia ich zasadności – dokonania korekty danych liczbowych w protokole (protokołach). Jeżeli komisja, po analizie, dojdzie do wniosku, że dane liczbowe są prawidłowe, powinna wpisać swoje stanowisko na przekazanej przez pełnomocnika informacji o stwierdzonych naruszeniach warunków arytmetycznych.

O sposobie sprostowania błędów arytmetycznych komisja obwodowa zawiadamia telefonicznie pełnomocnika i po uzyskaniu potwierdzenia, że błędy usunięto, **poprawia protokół (protokoły).**

Po otrzymaniu poprawionej kopii protokołu (protokołów) pełnomocnik sprawdza, czy błędy usunięto i potwierdza poprawność ustalonych wyników.

6. Postępowanie pełnomocnika okręgowej komisji wyborczej po zakończeniu prac

Po zakończeniu prac wszystkie kopie protokołów otrzymane od komisji obwodowych pełnomocnik pakuje i przekazuje jako depozyt właściwemu wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta).

7. Przyjmowanie protokołów głosowania przez okręgową komisję wyborczą

Okręgowa komisja wyborcza z chwilą zakończenia głosowania powinna być gotowa do przyjmowania protokołów od obwodowych komisji wyborczych, przekazywanych jej przez pełnomocników, o których mowa w pkt 2.

Przy przekazywaniu okręgowej komisji protokołów głosowania z obwodów mogą być obecne osoby zgłaszające listę (kandydata) oraz osoby pełniące funkcję mężów zaufania przy okręgowej komisji wyborczej (art. 103 § 3 Kodeksu wyborczego), zwane dalej „osobami pełniącymi funkcję męża zaufania", mężowie zaufania wyznaczeni do obwodowej komisji wyborczej, jeżeli przybyli do siedziby okręgowej komisji, oraz obserwatorzy międzynarodowi. Przy dalszych czynnościach w okręgowej komisji wyborczej mogą uczestniczyć osoby pełniące funkcję męża zaufania, a także obserwatorzy międzynarodowi.

Przyjmując protokoły głosowania, okręgowa komisja wyborcza sprawdza, czy znajdują się one w zapieczętowanych kopertach; odbiór każdego protokołu odnotowuje się w przygotowanym wcześniej wykazie obwodów głosowania, następnie protokół sprawdza się pod względem poprawności jego sporządzenia, zwracając uwagę, czy prawidłowo wpisano numer okręgu i numer obwodu, a także kod terytorialny gminy, czy dane o liczbie uprawnionych do głosowania są identyczne w obu protokołach (Sejm, Senat), czy protokół jest podpisany przez wymaganą liczbę członków komisji (co najmniej przez połowę składu komisji, w tym jej przewodniczącego lub zastępcę) i czy jest opatrzony właściwą pieczęcią, a także czy są parafy wszystkich członków komisji obecnych przy sporządzaniu protokołu na każdej – poza stroną z podpisami – stronie protokołu, w przypadku, gdy protokół został sporządzony bez wykorzystania systemu informatycznego. W razie wniesienia do protokołu zarzutów przez mężów

zaufania wyznaczonych do obwodowej komisji wyborczej lub członków komisji należy sprawdzić, czy komisja obwodowa ustosunkowała się do zarzutów.

8. Zakres stosowania systemu informatycznego

Okręgowa komisja wyborcza dla sprawdzenia poprawności ustalenia wyników głosowania w obwodach oraz ustalenia wyników głosowania i wyników wyborów w okręgu wyborczym korzysta ze wspomagania informatycznego, na zasadach określonych w odrębnej uchwale Państwowej Komisji Wyborczej. Jeżeli nie jest możliwe użycie systemu informatycznego, sprawdzenia dokonuje się w sposób ustalony przez komisję okręgową, w tym przy użyciu dostępnych innych narzędzi informatycznych. W takim przypadku dane z protokołów głosowania wprowadzane są również do arkusza kalkulacyjnego przekazanego komisjom okręgowym przez Państwową Komisję Wyborczą. W arkuszu tym dokonuje się także sprawdzenia zgodności danych arytmetycznych z protokołów głosowania.

Jeżeli nie ma przeszkód w użyciu systemu informatycznego, zespół osób zapewniających wspomaganie informatyczne, działający pod nadzorem komisji okręgowej:

1) weryfikuje zgodność danych elektronicznych otrzymanych z obwodowych komisji wyborczych z dostarczonymi protokołami głosowania – w przypadku danych przesłanych bezpośrednio przez komisje obwodowe lub przez pełnomocnika, o którym mowa w pkt 2;
2) wprowadza do systemu informatycznego dane elektroniczne dostarczone na nośniku wraz z protokołami głosowania oraz sprawdza zgodność tych danych z dostarczonymi protokołami przez ich porównanie – w przypadku gdy nie było możliwości przesłania danych ani przez komisję obwodową ani przez pełnomocnika, o którym mowa w pkt 2;
3) wprowadza do systemu dane z protokołów głosowania i sprawdza zgodność arytmetyczną wyników głosowania w obwodzie – w przypadku komisji obwodowych nieobjętych obsługą informatyczną, gdy nie było możliwości wprowadzenia danych z kopii protokołów przez pełnomocnika, o którym mowa w pkt 2.

W przypadku, o którym mowa w ppkt 3, dane z protokołów głosowania wprowadza do systemu informatycznego operator – członek zespołu zapewniającego wspomaganie informatyczne komisji okręgowej. W przypadku wystąpienia błędów nie jest możliwe zapisanie danych w systemie. W przypadku wystąpienia ostrzeżeń – komisja okręgowa podejmuje decyzję o zatwierdzeniu protokołu lub wycofaniu go w celu ustalenia poprawnych wyników głosowania przez komisję obwodową.

W przypadku niestwierdzenia błędów bądź po ich skorygowaniu przez komisję obwodową dane są zapisywane w systemie. Operator drukuje wtedy wtórnik protokołu zawierający kod kreskowy i symbol kontrolny. Dodatkowo pełnomocnik do spraw informatyki potwierdza podpisem zgodność wydrukowanego **wtórnika** protokołu z protokołem komisji obwodowej.

Po zatwierdzeniu danych elektronicznych, do protokołu dołącza się raport ostrzeżeń (jeśli wystąpiły) i podpisany wydruk wtórnika protokołu.

Każdy protokół głosowania w obwodzie, po zatwierdzeniu w systemie informatycznym, pełnomocnik do spraw informatyki zwraca komisji okręgowej lub upoważnionej przez nią osobie, wraz z potwierdzeniem jego zgodności arytmetycznej, zgodnie z warunkami określonymi w załączniku do niniejszych wytycznych.

Jeżeli protokół nie ma wad, komisja okręgowa zawiadamia komisję obwodową o przyjęciu protokołu.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w protokole (protokołach) komisja okręgowa wskazuje je na piśmie i ustala sposób ich usunięcia, informując o tym niezwłocznie właściwą komisję obwodową. Usunięcie nieprawidłowości może polegać w szczególności na: sporządzeniu nowego protokołu głosowania w obwodzie (nowych protokołów głosowania w obwodzie), naniesieniu na już sporządzony protokół poprawek i ich parafowaniu przez członków komisji obwodowej, opatrzeniu pieczęcią komisji, czy uzupełnieniu danych w protokole (np. podpisów członków komisji obwodowych).

Na żądanie osób pełniących funkcję męża zaufania oraz obserwatorów międzynarodowych okręgowa komisja wyborcza może zlecić wykonanie wydruków

kontrolnych z kilku wskazanych przez nich obwodów głosowania w celu porównania danych z protokołami. Mogą oni otrzymać kopie wydruków sprawdzonych w ten sposób protokołów. Ograniczenie liczby protokołów porównywanych z wydrukami jest podyktowane wyłącznie względami organizacyjnymi; o wprowadzeniu określonych ograniczeń decyduje komisja okręgowa.

9. Sporządzenie protokołu wyników głosowania w okręgu wyborczym w wyborach do Sejmu oraz protokołu wyników głosowania i wyników wyborów w okręgu wyborczym w wyborach do Senatu

Po zarejestrowaniu w systemie informatycznym danych ze wszystkich protokołów głosowania sporządza się - dla wyborów do Sejmu i dla każdego z okręgów wyborczych w wyborach do Senatu, dla których właściwa jest dana komisja okręgowa – wydruk zestawienia wyników głosowania w okręgu wyborczym. W wydruku zawarte są wszystkie dane liczbowe potrzebne do sporządzenia protokołu wyników głosowania w okręgu wyborczym.

Okręgowa komisja wyborcza może sprawdzić dane zawarte w wydruku z wyliczeniami dokonanymi inną metodą; jeżeli dane z wyliczeń dokonanych w różny sposób nie są identyczne, należy wyjaśnić i usunąć przyczynę rozbieżności.

W przypadku konieczności losowania kandydata, który otrzymuje mandat senatora (art. 273 § 2 Kodeksu wyborczego), przeprowadza się je w obecności członków okręgowej komisji wyborczej w następujący sposób: przewodniczący komisji wyznacza termin i miejsce losowania, powiadamiając o tym pełnomocników wyborczych komitetów wyborczych, które zgłosiły losowanych kandydatów lub osoby przez nich upoważnione. Do urny (pojemnika) wkłada się identyczne nieprzezroczyste pojemniki zawierające kartki z nazwiskiem i imieniem uprawnionego kandydata; wskazana przez przewodniczącego osoba wylosowuje kartkę i odczytuje nazwisko i imię wylosowanego kandydata, okazując treść kartki obecnym. Przebieg i wyniki losowania odnotowuje się w protokole wyników głosowania i wyników wyborów.

Następnie okręgowa komisja wyborcza sporządza, w dwóch egzemplarzach:

1) protokół wyników głosowania w okręgu wyborczym w wyborach do Sejmu (art. 230 § 1 Kodeksu wyborczego) oraz
2) protokół wyników głosowania i wyników wyborów w okręgu wyborczym w wyborach do Senatu (art. 272 § 1 Kodeksu wyborczego), odrębnie dla każdego okręgu wyborczego, dla którego właściwa jest dana komisja okręgowa.

Wszyscy członkowie komisji obecni przy ich sporządzeniu obowiązkowo parafują wszystkie strony każdego z protokołów (poza stronami, na których składane są podpisy członków komisji). Protokoły opatruje się pieczęcią komisji.

Osoby pełniące funkcję mężów zaufania mogą wnieść zarzuty do protokołów. Okręgowa komisja ustosunkowuje się do nich w odpowiedniej rubryce protokołu albo w dołączonym do protokołu odrębnym dokumencie.

10. Przekazanie do Państwowej Komisji Wyborczej protokołu wyników głosowania w okręgu wyborczym w wyborach do Sejmu oraz protokołów wyników głosowania i wyników wyborów w okręgu wyborczym w wyborach do Senatu

Okręgowa komisja wyborcza niezwłocznie po sporządzeniu protokołu wyników głosowania w okręgu wyborczym w wyborach do Sejmu przekazuje do Państwowej Komisji Wyborczej za pośrednictwem sieci elektronicznego przesyłania danych:

1) dokument elektroniczny zawierający obraz protokołu podpisanego przez wszystkich członków komisji okręgowej uczestniczących przy jego sporządzaniu;
2) plik zawierający dane z protokołu;
3) arkusz kalkulacyjny (csv) zawierający dane z wynikami głosowania z obwodów znajdujących się na obszarze właściwości komisji okręgowej,

podpisane podpisem elektronicznym przez przewodniczącego komisji okręgowej lub sekretarza komisji okręgowej (art. 230 § 6 Kodeksu wyborczego), przy czym protokół wyników głosowania w okręgu wyborczym w wyborach do Sejmu przesyła niezwłocznie w zapieczętowanej kopercie do Państwowej Komisji Wyborczej przez osobę upoważnioną przez okręgową komisję wyborczą lub za pośrednictwem wyznaczonego operatora pocztowego.

Następnie okręgowa komisja wyborcza przekazuje do Państwowej Komisji Wyborczej, w analogiczny sposób, protokoły wyników głosowania i wyników wyborów w okręgu wyborczym w wyborach do Senatu.

W przypadku awarii uniemożliwiającej przekazanie protokołów we wskazany wyżej sposób, okręgowa komisja wyborcza przekazuje protokoły faksem, a niezwłocznie po usunięciu awarii dokonuje transmisji za pośrednictwem sieci elektronicznego przesyłania danych.

Przy czynnościach przekazywania protokołów mogą być obecne osoby pełniące funkcję mężów zaufania oraz obserwatorzy międzynarodowi.

11. Podział mandatów pomiędzy uprawnione listy kandydatów na posłów

Po otrzymaniu (drogą elektroniczną) wstępnej informacji z Państwowej Komisji Wyborczej, które listy kandydatów spełniają warunki uprawniające do uczestniczenia w podziale mandatów, okręgowa komisja dokonuje wstępnych ustaleń podziału mandatów (sporządza wstępny wydruk zestawienia wyników głosowania i podziału mandatów pomiędzy uprawnione listy) oraz oczekuje na zawiadomienie z Państwowej Komisji Wyborczej, o którym mowa w art. 231 § 2 Kodeksu wyborczego.

Po otrzymaniu z Państwowej Komisji Wyborczej zawiadomienia, o którym wyżej mowa, okręgowa komisja wyborcza dokonuje w sposób określony w art. 232 Kodeksu wyborczego podziału mandatów pomiędzy uprawnione listy, sporządzając w 2 egzemplarzach zestawienie wyników głosowania i podziału mandatów. Przy tych czynnościach komisja korzysta ze wspomagania systemu informatycznego. Okręgowa komisja wyborcza sporządza zestawienie dotyczące podziału mandatów pomiędzy listy kandydatów zgodnie z wzorem określonym w załączniku nr 3 do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 20 lipca 2015 r. w sprawie wzorów protokołów głosowania i protokołów z wyborów stosowanych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (M. P. poz. 746). Zestawienie to stanowi załącznik do protokołu wyborów posłów w okręgu wyborczym.

12. Sporządzenie protokołu wyborów posłów w okręgu wyborczym oraz przekazanie go Państwowej Komisji Wyborczej

Okręgowa komisja wyborcza, uwzględniając liczbę mandatów przypadających poszczególnym listom, ustala w sposób określony w art. 233 Kodeksu wyborczego, którzy kandydaci uzyskali mandaty w okręgu wyborczym.

W przypadku konieczności losowania kandydata, który otrzymuje mandat posła (art. 233 § 2 Kodeksu wyborczego) przeprowadza się je, stosując odpowiednio zasady określone w pkt 9 dotyczące losowania kandydata, który otrzymuje mandat senatora. Przebieg i wyniki losowania odnotowuje się w protokole wyborów posłów.

Po ustaleniu, którzy kandydaci uzyskali w okręgu wyborczym mandaty z uprawnionych list, komisja sporządza w dwóch egzemplarzach protokół wyborów posłów w okręgu wyborczym. Przy ustalaniu wyników wyborów i sporządzaniu protokołu mogą być obecne osoby pełniące funkcję mężów zaufania oraz obserwatorzy międzynarodowi.

Osobom pełniącym funkcję mężów zaufania przysługuje prawo wniesienia do protokołu uwag z wymienieniem konkretnych zarzutów.

Niezwłocznie po sporządzeniu protokołu wyborów posłów w okręgu wyborczym okręgowa komisja wyborcza przekazuje go do Państwowej Komisji Wyborczej, w sposób określony w pkt 10, z tym że nie przekazuje się ponownie arkusza kalkulacyjnego z wynikami głosowania z obwodów.

Przy czynnościach przekazywania protokołu mogą być obecne osoby pełniące funkcję mężów zaufania oraz obserwatorzy międzynarodowi.

13. Podanie do publicznej wiadomości wyników głosowania i wyborów oraz przekazanie protokołów Państwowej Komisji Wyborczej

Okręgowa komisja wyborcza niezwłocznie podaje do publicznej wiadomości wyniki głosowania i wyniki wyborów w okręgu wyborczym do Sejmu i właściwych okręgach wyborczych do Senatu (art. 235 i 274 Kodeksu wyborczego), wywieszając kopie protokołów.

Okręgowa komisja wyborcza przekazuje niezwłocznie Państwowej Komisji Wyborczej

po jednym egzemplarzu protokołu wyborów posłów w okręgu wyborczym wraz z zestawieniem wyników głosowania i podziału mandatów pomiędzy listy kandydatów oraz protokołu wyników głosowania i wyników w okręgu wyborczym do Senatu. Wraz z protokołami przekazuje się wykaz zarzutów wniesionych do protokołów oraz stanowisko zajęte przez komisję wobec tych zarzutów. Z protokołami przekazywane są także nośniki informatyczne z zarejestrowanymi dokumentami, o których mowa w pkt 10 i 12.

Przekazywane dokumenty są dostarczane w kopertach zaklejonych i opieczętowanych na wszystkich złączach; doręcza je Państwowej Komisji Wyborczej przewodniczący okręgowej komisji wyborczej bądź osoba pisemnie przez niego upoważniona.

Pozostałe dokumenty z wyborów okręgowa komisja wyborcza przekazuje dyrektorowi delegatury Krajowego Biura Wyborczego właściwej dla siedziby komisji.

Załącznik do wytycznych

WARUNKI ZGODNOŚCI ARYTMETYCZNEJ WYNIKÓW GŁOSOWANIA W OBWODZIE W WYBORACH DO SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ I DO SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

1. Błędy

Wymienione niżej warunki muszą być bezwzględnie spełnione; ich niespełnienie dowodzi błędnego ustalenia wyników głosowania w obwodzie lub wadliwego sporządzenia protokołu głosowania:

1) liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania, nie może być większa od liczby wyborców uprawnionych do głosowania;
2) liczba kart wyjętych z urny musi być równa sumie liczby kart nieważnych i liczby kart ważnych;
3) liczba kart ważnych musi być równa sumie liczby głosów nieważnych i liczby głosów ważnych oddanych łącznie na wszystkie listy kandydatów (w wyborach do Sejmu);
4) liczba kart ważnych musi być równa sumie liczby głosów nieważnych i liczby głosów

ważnych oddanych łącznie na wszystkich kandydatów (w wyborach do Senatu w okręgu wyborczym, w którym zarejestrowano więcej niż jednego kandydata);

5) liczba kart ważnych musi być równa sumie liczby głosów nieważnych i liczby głosów ważnych oddanych łącznie za wyborem oraz przeciw wyborowi kandydata na senatora (w wyborach do Senatu w okręgu wyborczym, w którym zarejestrowano jednego kandydata);
6) liczby dotyczące głosowania korespondencyjnego muszą być równe 0 w obwodach nieobjętych głosowaniem korespondencyjnym;
7) suma liczby wyborców głosujących na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania i liczby wyborców głosujących przez pełnomocnika nie może być większa od liczby wyborców, którym wydano karty do głosowania;
8) suma liczby kopert zwrotnych, w których nie było oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu i liczby kopert zwrotnych, w których oświadczenie nie było podpisane, nie może być większa od liczby otrzymanych kopert zwrotnych;
9) suma liczby kopert zwrotnych, w których nie było koperty na kartę do głosowania oraz liczby kopert zwrotnych, w których znajdowała się niezaklejona koperta na kartę do głosowania, nie może być większa od liczby otrzymanych kopert zwrotnych;
10) liczba w rubryce „Razem” głosów oddanych na kandydatów z listy kandydatów musi być równa sumie liczb głosów oddanych na poszczególnych kandydatów z tej listy (w wyborach do Sejmu);
11) liczba w rubryce „Razem” głosów oddanych na wszystkich kandydatów musi być równa sumie liczb głosów oddanych na poszczególnych kandydatów (w wyborach do Senatu w okręgu wyborczym, w którym zarejestrowano więcej niż jednego kandydata);
12) liczba w rubryce „Razem” musi być równa sumie liczb głosów oddanych za wyborem kandydata i przeciw wyborowi kandydata (w wyborach do Senatu w okręgu wyborczym, w którym zarejestrowano jednego kandydata);
13) suma liczb głosów ważnych oddanych na poszczególne listy kandydatów musi być równa liczbie głosów ważnych oddanych łącznie na wszystkie listy kandydatów

(w wyborach do Sejmu);

14) suma głosów oddanych na wszystkich kandydatów musi być równa liczbie głosów ważnych oddanych łącznie na wszystkich kandydatów (w wyborach do Senatu w okręgu wyborczym, w którym zarejestrowano więcej niż jednego kandydata);
15) suma głosów oddanych za wyborem kandydata i przeciwko wyborowi kandydata musi być równa liczbie głosów ważnych oddanych łącznie za wyborem oraz przeciw wyborowi kandydata na senatora (w wyborach do Senatu w okręgu wyborczym, w którym zarejestrowano jednego kandydata);
16) liczba otrzymanych kopert zwrotnych nie może być większa, niż liczba wyborców, którym wysłano pakiety wyborcze;
17) suma liczby wyborców, którym wydano karty do głosowania i liczby wyborców, którym wysłano pakiety wyborcze nie może być większa od liczby wyborców uprawnionych do głosowania;
18) liczba wyborców głosujących przez pełnomocnika, jak też liczba wyborców głosujących na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania, nie mogą być większe od liczby wyborców, którym wydano karty do głosowania;
19) liczba wyborców głosujących przez pełnomocnika musi być równa 0, w obwodach odrębnych, zagranicznych i na statkach;
20) liczba kart wyjętych z urny musi być większa niż 0, gdy liczba osób, którym wydano karty do głosowania jest większa niż 0, w obwodach stałych;
21) jeżeli na liście kandydatów na posłów nie ma kandydatów skreślonych po wydrukowaniu kart do głosowania, liczba głosów ważnych oddanych na listę musi być równa sumie liczb głosów ważnych oddanych na poszczególnych kandydatów z tej listy;
22) jeżeli na liście kandydatów na posłów jest co najmniej jeden kandydat skreślony po wydrukowaniu kart do głosowania, liczba głosów ważnych oddanych na listę nie może być mniejsza od sumy liczb głosów ważnych oddanych na poszczególnych kandydatów z tej listy;
23) przy nazwiskach kandydatów skreślonych po wydrukowaniu kart do głosowania

nie może być wpisana żadna liczba;

24) listy kandydatów na posłów, których rejestrację unieważniono po wydrukowaniu kart do głosowania, nie otrzymują głosów ważnych; są oznaczone w protokole jako unieważnione;
25) suma liczb wad dotyczących kopert zwrotnych nie może być mniejsza od liczby otrzymanych kopert zwrotnych;
26) suma liczb głosów nieważnych z powodów określonych w protokole musi być równa lub mniejsza od liczby głosów nieważnych;
27) liczba głosów uzyskanych przez któregokolwiek z kandydatów nie może być większa niż liczba głosów ważnych oddanych łącznie na wszystkich kandydatów (w wyborach do Senatu w okręgu wyborczym, w którym zarejestrowano więcej niż jednego kandydata);
28) liczba głosów oddanych za wyborem kandydata lub liczba głosów oddanych przeciwko wyborowi kandydata nie mogą być większe niż liczba głosów ważnych (w wyborach do Senatu w okręgu wyborczym, w którym zarejestrowano jednego kandydata);
29) liczba wyborców uprawnionych do głosowania w danym obwodzie w wyborach do Sejmu musi być równa liczbie wyborców uprawnionych do głosowania w danym obwodzie w wyborach do Senatu.

2. Ostrzeżenia

Wymienione niżej warunki powinny być także spełnione, jednak w wyjątkowych okolicznościach możliwe jest ich niespełnienie. W takiej sytuacji obwodowa komisja wyborcza powinna dołączyć do protokołu wydrukowany raport ostrzeżeń:

1) suma liczby wyborców, którym wydano karty do głosowania, i liczby niewykorzystanych kart do głosowania powinna być równa liczbie kart do głosowania otrzymanych przez komisję. Gdy tak nie jest, przyczyna musi być opisana w protokole głosowania;
2) liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania nie powinna przekraczać 90%

liczby wyborców uprawnionych do głosowania, w obwodach stałych w kraju;

3) liczba wyborców uprawnionych do głosowania powinna być większa od zera;
4) liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania, powinna być większa od zera;
5) liczba kart wyjętych z urny powinna być większa od zera;
6) liczba kart ważnych powinna być większa od zera;
7) liczba wyborców uprawnionych do głosowania nie powinna być mniejsza niż liczba kart ważnych;
8) liczba kart wyjętych z kopert na kartę do głosowania nie powinna być większa od liczby wyborców, którym wysłano pakiety wyborcze;
9) liczba kart wyjętych z urny pomniejszona o liczbę kart wyjętych z kopert na karty do głosowania powinna być równa liczbie wyborców, którym wydano karty do głosowania. Gdy tak nie jest, przyczyna musi być opisana w protokole głosowania;
10) liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania w wyborach do Sejmu, powinna być równa liczbie wyborców, którym wydano karty do głosowania w wyborach do Senatu;
11) liczba kopert na karty do głosowania wrzuconych do urny nie powinna być większa niż liczba otrzymanych kopert zwrotnych pomniejszona o liczbę kopert zwrotnych niespełniających warunków;
12) liczba kart nieważnych nie powinna być większa od zera. Gdy tak jest, przyczyna musi być opisana w protokole głosowania;
13) liczba kart nieważnych nie powinna być większa od liczby głosów nieważnych z kart ważnych;
14) liczba kart ważnych pomniejszona o liczbę wyborców, którym wysłano pakiety wyborcze nie powinna być większa niż liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania;
15) liczba wyborców głosujących przez pełnomocnika w wyborach do Sejmu, powinna być równa liczbie wyborców głosujących przez pełnomocnika w wyborach

do Senatu;

16) liczba kart wyjętych z urny pomniejszona o liczbę kart wyjętych z kopert na kartę do głosowania wrzuconych do urny powinna być równa liczbie wyborców, którym wydano karty do głosowania;
17) liczba kart do głosowania wyjętych z kopert na kartę do głosowania powinna być równa liczbie kopert na kartę do głosowania wrzuconych do urny. Gdy tak nie jest, przyczyna musi być opisana w protokole głosowania;
18) liczba wyborców uprawnionych do głosowania pomniejszona o liczbę wyborców głosujących na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania, nie powinna być większa od 120% lub mniejsza od 80% szacowanej liczby wyborców uprawnionych do głosowania – w obwodzie stałym w kraju;
19) liczba otrzymanych kart do głosowania nie powinna być mniejsza niż 55% i większa niż 95% od szacowanej liczby wyborców uprawnionych do głosowania – w obwodzie stałym w kraju;
20) liczba wyborców głosujących przez pełnomocnika nie powinna być równa liczbie wyborców, którym wydano karty do głosowania, gdy ta jest większa od zera;
21) liczba wyborców głosujących na podstawie zaświadczenia nie powinna być równa liczbie wyborców, którym wydano karty do głosowania, gdy ta jest większa od zera;
22) liczba wyborców głosujących na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania w wyborach do Sejmu, powinna być równa liczbie wyborców głosujących na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania w wyborach do Senatu;
23) liczba wyborców, którym wysłano pakiety wyborcze w wyborach do Sejmu, powinna być równa liczbie wyborców, którym wysłano pakiety wyborcze w wyborach do Senatu;
24) liczba kart do głosowania wyjętych z kopert na karty do głosowania w wyborach do Sejmu, powinna być równa liczbie kart do głosowania wyjętych z kopert na karty do głosowania w wyborach do Senatu.